

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до статті 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» щодо підвищення розмірів прожиткових мінімумів» (реєстр. № 10400 від 10.01.2024), суб'єкт права законодавчої ініціативи – народні депутати України Тимошенко Ю. В. та інші.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом передбачено поетапно підвищити з 01.04.2024 розміри прожиткового мінімуму на поточний рік для соціальних і демографічних груп населення (у середньому на 44 % на рік).

Також у законопроекті запропоновано Кабінету Міністрів України подати до Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» і затвердити план заходів щодо недопущення укриття податків і зборів у тіньовому секторі економіки та в офшорних зонах.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація акта матиме вплив на показники Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Згідно з пояснювальною запискою реалізація акта потребуватиме вишукування додаткових бюджетних коштів у сумі 34,3 млрд гривень.

За прогнозними розрахунками Мінфіну, для встановлення розмірів соціальних допомог, пенсії та оплати праці працівників бюджетної сфери і працівників державних органів з урахуванням запропонованих розмірів прожиткового мінімуму необхідно вишукати додаткові кошти у сумі понад 160 млрд грн порівняно з обсягами, врахованими у Державному бюджеті України на 2024 рік.

У порушення частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту не подано фінансово-економічного обґрунтування з відповідними розрахунками та пропозицій про зміни до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або реальних джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізацію акта у разі його прийняття не буде забезпечено фінансовими ресурсами, оскільки суб'єкт права законодавчої ініціативи не подав пропозицій щодо реальних джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC00304000000D72D2C003261BC00](#)

Підписувач [Єрмоличев Роман Володимирович](#)

Дійсний з [30.06.2023 15:15:12](#) по [30.06.2025 15:15:12](#)

Міністерство фінансів України

09020-02-2/2305 від 25.01.2024

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

1. Прожитковий мінімум відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні гарантії» є базовим державним соціальним стандартом, на основі якого визначаються розміри основних державних соціальних гарантій, зокрема пенсій, соціальних допомог тощо.

Розміри прожиткового мінімуму затверджуються у законі про Державний бюджет України на відповідний рік і є основою для визначення розмірів низки соціальних виплат і видів допомоги.

Ця норма відповідає статті 95 Конституції України, згідно з якою виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розміри і цільове спрямування цих видатків.

Розміри прожиткового мінімуму встановлюються відповідно до вимог бюджетного законодавства з урахуванням наявних фінансових ресурсів держави та вже прийнятих рішень щодо соціального захисту населення.

Так, Закон України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» передбачає збільшення розміру прожиткового мінімуму на 12,8 % при прогнозованому індексі споживчих цін на 2024 рік – 110,8 % (грудень до грудня поточного року).

Відповідно до чинного законодавства від розміру прожиткового мінімуму залежить багато виплат (понад 180 видів).

Пропозиція щодо підвищення розмірів прожиткового мінімуму призведе до необхідності вишукування додаткових бюджетних коштів (щонайменше 160 млрд грн), реальні джерела покриття яких розробник не визначив.

Зазначені зміни не відображено у текстовій частині Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік», зокрема у додатку № 1 «Доходи Державного бюджету України на 2024 рік» та додатку № 3 «Розподіл видатків Державного бюджету України на 2024 рік» до цього Закону.

Одним із головних принципів бюджетної системи України є принцип збалансованості, відповідно до якого витрати бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період (пункт 2 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу України).

Отже, законопроект підготовлено технічно неправильно та є розбалансованим.

Окрім того, процедуру внесення змін до закону про Державний бюджет України на поточний рік встановлено статтею 52 Бюджетного кодексу України, зокрема в частині визначення порядку та чіткого переліку умов внесення таких змін.

2. Схваленими заходами політики між органами влади України з Міжнародним валютним фондом, визначеними в Меморандумі у межах Механізму розширеного фінансування (EFF), передбачено посилення адресності й удосконалення умов щодо соціальних виплат.

Однак законопроект не враховує такі вимоги.

Натомість на сьогодні джерелом усіх соціальних виплат є кошти міжнародних партнерів, які відстежують прийняті рішення із зазначених питань на предмет дотримання встановлених вимог.

Тому виконання визначених цим Меморандумом заходів і зобов'язань є запорукою довіри до України й основою тісних міжнародних відносин.

3. Абзацом третім пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» законопроекту передбачено затвердження плану заходів щодо недопущення укриття податків і зборів у тіньовому секторі економіки та в офшорних зонах.

Податковий кодекс України (далі – Кодекс) регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні.

Згідно з пунктом 7.3 статті 7 Кодексу будь-які питання оподаткування регулюються Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства.

Водночас Кодексом закріплено основні засади податкового законодавства України та визначено стабільність як один із принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство.

Відповідно до підпункту 4.1.9 пункту 4.1 статті 4 Кодексу зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року.

Отже, таку пропозицію не може бути підтримано.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Мінфін не підтримує законопроект.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Роман ЄРМОЛИЧЕВ